

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBE Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBETƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwɛjijzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumam Ɖe nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zƆn bƆ gbetƆ na do tiin nyi le we nƆ dƆn alannuwiwa Ɖee nƆ zƆn bƆ gbetƆ nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji Ɖee hudo gbetƆ Ɔ we nyi ƉƆ gbe e me gbetƆ le ma na nƆ mekannu Ɖo xodidƉ sin alinu kpodo nuƉiqi lo bo na tƆn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na Ɖe hun do sen Ɖee na zƆn bƆ gbetƆ na do tiin nyi le gbƆn aceƉidƉ sin alinu se na zƆn bƆ gbetƆ ma na lin ƉƆ emi Ɖo na Ɖe emiƉee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elƆ me o weke Ɔ bi le Ɔ mƆ nu Ɖe ace kpo do sisi dodo e gbetƆ Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunƆnyinyi kpodo susu e do na Ɔ nu gbetƆ e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyƆnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye le yalƆ akƆn bonu nukƆnyinyi ni tiin lo bo na Ɔ gbɛ Ɖagbe zinzan gbƆn meƉesunƆsi jije taji ze jijƆn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbetƆ le Ɖo kpodo meƉesusijije taji kpo Ɖó alƆ Ɖo alƆme xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunƆsi jije gbetƆ tƆn le, we nyi nu taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elƆ le e Ɔ,

GbetƆ Ɔ sin kplekple Ɖe gbeta elƆ tƆn bƆ e na ƉƆ xo do ace e gbetƆ Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elƆ na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbetƆ le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbetƆ le tƆn le Ɖee gbeta elƆ Ɖo tame na nugbo le e ni tenkƆn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunƆsi jije gbƆn nunyweyi li xo. MƆ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tƆn gbƆn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpome kpodo gbe Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mƆ Ɖe yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖó gbeta elƆ me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖó acekpikpa to ene Ɔ le tƆn gb e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbetƆ bi Ɖo Ɖó gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƆn bƆ ayi yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alƆ yedee Ɖi nƆvinƆvi ƉƆhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi Ɖee kpo xo e ƉƆ Ɖó gbe ta elƆ me Ɔ nyi eƉesunƆ sin nu ma Ɖe nuƉe kpo Ɖi: akƆta, sun nu, nyƆnu, gbe e nƆ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin Ɖevo see b'e nyi to metƆn le alo gbe tƆ le tƆn, dƆkunjije, lee e ji me gbƆn e kpodo nu ƉevoƉevo ne le kpan.

MƆ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kƆn do tuto ee e ze jijƆn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxodidƉ sin alinu, sen e ji to Ɔ jijƆn e kpodo sen gbɛ Ɔ tƆn Ɖee ƉƆ nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko Ɖe eƉee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tƆn ma yi haƉéji wu a.

Gbetaken 3

GbetƆ ƉokpoƉokpo Ɖo na mƆ gbɛ bo nƆ eƉesu si lo bo na le nyi eƉee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔo na hen mede ɔo mekannu alo mede ǎ; mekannuninɔ kpodo mede kpo ɔo alo le bi me ɔ sɔ de ǎ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔo na de ǎ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔo na nyi ɔo fi bi.

Gbetaken 7

Ace ɔokpo ɔ we me bi na ɔo lo bo na nɔ nyi sen ɔokpo ɔ; mɔ ɔokpo ɔ mede na yi gbe nu walɔ e na de me kpo alo dee nyi wuɔozɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔo fi e ǎ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔo e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔoɔ nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na ylb hwe ɔo to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔo na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔo nuɔe kpoun wu ǎ.

Gbetaken 10

E ɔo dandanme bɔ e na se nu ee mede wa é ɔo hwedɔxɔsa ɔo togume kpa a kwedɔxɔsa ene ɔ we ɔo na ɔo ace e nyi etɔn le é kpodo nu è de na wa le é kpo; mɔ ɔokpo ɔ fi ene ɔ we e na ɔo nu e wu e ylb hwe é é dé.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do é na to ɔo yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na ylb é ɔo hwɛnukɔn; cobonu e ka na ɔo hwe do e e ɔ, e ɔo na n'e me e na sixu hwlenne ɔo hwɛnukɔn e.

2. Enyi nu e mede wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me ɔo hwe ene nu ɔi lee sen é ji tɔ ɔ alo gbe ɔ jijn é ɔo gbɔn é a ɔ, é ɔo na sen gan tɔn ǎ.

Gbetaken 12

E ɔo na ba do nu me ɔi lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le é ǎ. Mo ɔokpo ɔ e ka ɔo na dɔ winnya me bo le kɔn wi metɔn ǎ. Ace e nyi gbetɔ tɔn e ɔo hwlen me ɔo ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔo toɔeme.

2. Mede ɔo jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to ɔebu me ɔi to tɔn me ɔohun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔo e ɔo gbeya do nu mede we kaka bɔ ku hwɛn wan d'e me ɔ, é hen ɔ é na hɔn yi to ɔevome bɔ e ɔo na yi i ɔo fi ene.

2. Amɔ enyi e mɔ ɔo me ɔ je senme nugbo alo e te afɔ sen e ji gbě e to le bi kplekple sɔ jujɔn ayi é ji e ɔ, é sɔ ɔo ace bɔ e na yi i dandan ɔo to ɔevome ǎ.

Gbetaken 15

1. *Gbetɔ bi ɔo ace bo na nyi toɔɔ sin vi.*
2. *E sixu hugan meɔe bo de e sin tovikemɛ ă; mɔ ɔokpo ɔ é hen ɔ e na zé eɔee zé ji nu to ɔevo.*

Gbetaken 16

1. *Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔo wyanwyanxwe ɔ, ye hen ɔ, ye na da yeɔee bo dè hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn ɔo na gbɛ nú ye ă. Ace ɔokpo le we ye ɔo ɔo yeɔeedida hwenu kpɔnnunɔ yetɔn alo yeɔeejodo hwenu.*
2. *Cobonu gbetɔ ɔe ná dà ɔe ɔ, jlo yetɔn me nu we é ɔo na nyi.*
3. *Hennu we nyi sosyen nú gbetɔ sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo acekpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔo na je hun do jĩ tɔ.*

Gbetaken 17

1. *Gbetɔ bi, me e ɔo ee ɔokponɔ é alo éé ɔo gbɛ kplekpleɔeme e, ɔo na ɔo ace do nudeji.*
2. *Nũ é nyi étɔn ɔ meɔe sixu tafu i ɔu bo yi ɔo asi tɔn ă.*

Gbetaken 18

Gbetɔ bi ɔo ace bo na len nu nu é jlo e kpɔn bo d'ayime lobo le sèn nu e jlo e. Ace ene ɔ we zɔn bo tɔn le le ɔo togunme alo kwenkwenme gbɔn alɔkpa le bi me ɔi: nunyeyiyi, walɔ kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi ɔo ace bo na lin nù é do nuwu bo ka na ɔo xo; hũn meɔe ɔo na van nukun ɔo meɔe ă. Mɔ dokpo ɔ, me bi ɔo ace bo na se bo jlá nù é ɔo jije we ɔo to ɔ me kpo togudo le é kpo. E hen wlenwin ɔebu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. *Gbetɔ bi ɔo ace bo na yi kplé. Lobo na le do gbě é ma na dɔn hunnyahunnya wa ă e.*
2. *E sixu ɔo meɔe do gbɛɔeme gannu gannu ă.*

Gbetaken 21

1. *Gbetɔ bi hen ɔ, é na ɔo alɔ nu to tɔn bonu é na do yi nukɔn. Eye ɔesu hen ɔ é na ɔo nukɔn nu nuwi wa ene alo é na ɔe me bo é na ɔo do tɔn me.*
2. *Ace ɔokpo ɔ we me bi ɔo bo na do wa axɔsuzɔ ɔo to tɔn me.*
3. *Jlo to ɔ tɔn we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin acekpikpa junjɔn e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na ɔo xwiji, do sendéji bo ahizi na tɔn d'eme ă. Mɔ ɔokpo ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na ɔo blo e do hwe tɔn nu. Wema ene ɔ, e sixu ɔo yeme bo ɔo alo e le sixu ɔo ɔo togunme lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ le e.*

Gbetaken 22

Gbetɔ bi ɔ, togundeme we é ɔe. Ene ɔ wu o, nuɔe na do tagba n'i ɔo akwelinu, lanme na ɔo ganji k kpodo nunywe na ɔo kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zɔn bo é na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ ɔe e kpodo nuwaɔokpo e ɔo toɔeetoɔee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɔo te é kpo to ɔ sin dɔkun le kpo we na zɔn bo e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wé é na wa; sɛn ɔkpɔ ɔ wé na ɔ nu do mɛ bi nu lɔbɔ é ka do na nɔ azɔgba ǎ.
2. Azɔ e mɛɔ wa é sin akwɛ wé na ɔ.
3. Mɛɔ wa nuɔ ɔ, é na yi nuɔ ɔ'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wé na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hɛnnu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na ɔ alɔ nu i ɔ ali ɔvonu.
4. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na ɔ azɔjigbɛ alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɔee na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɛ ɔ aɛ bo na ɔ gbɔjehwe nu kpodo ayidɛɔ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabidɛ wé é ɔ na wa azɔ na. E ɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka ɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɛ ɔ na na ɔ nu e na zɔn bɔ é na hwɛn ɛɔee gan ɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ ɛɔee tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan ɔ; taji ɔ, ɔ nuɔɔɔlinu, avɔdudolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegbɛlinu. Mɔ ɔkpɔ ɔ, é ɔ na mɔ alɔdo ɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma ɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ǎ é bɛ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkɔvumɛ nunɔ kpo bɛ ɔ na mɔ kpatakidɛ. Alɔwɛvi kpo ɔ vi e ma da asu cobo ji ǎ lɛ e bi wé ɔ aɛ ɔkpɔ ɔ ɔ xe nya ɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɛ ɔ'ace nú wɛmakplɔnklɔn bɔ wɛmakplɔnklɔn ka do na byɔ kwɛ zinzan ǎ; hun nuvɔnnu wé é ɔ na nyi. E ɔ na ɔ klɔn kleunde vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wé é ɔ. Alɔyɛnzɔ kpo alɔnɔnɔ kpaa kpo ɔ na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wɛmakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nú wé é ɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e jɛ xa mɛ ɔkpɔɔkpɔ gbɔn e.
2. Wɛmakplɔnklɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiyi wé é na ba; bo na ɔn gbetɔ sin aɛ lɛ yi nukɔn bo jɛ hun ɔ yɛ ji. E ɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwaɔkpɔ kpo hwɛsɔkɛmɛ kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɔ bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bɛ.
3. Vito, vino lɛ wé ɔ na ɔ nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo ná ɔ alɔ nu tonunywɛ lɛ bi; mɛ bi ɔ na mɔ mɔ ɔagbɛ e ɔ alɔyɛnmɛ bo na zan mɔ ɔkpɔ ɔ, é na ɔ so nú nukɔnyiyi nyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e ɔ'e mɛ lɛ é ɔ.
2. Nu e na tɔn sin nu e mɛɔ gba tamɛ bo blo é ɔ, mɛ ɔ tɔn wé e ɔ na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu tɔn ji ɔ nujinjanlinu wé à, wɛmawlan wlan sin alinu wé à, alo alɔyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bɛ ɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hɛnnu e mɛ ɔ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xó e ɔ ɔ wema elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbetɔ ɔ e bɔ nukɔn yiyi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ é ɔ, é ɔ na ɔ nunɔmɛɔ lɛ do wɔ tɔn.
2. ɔ aɛ e gbetɔ ɔ lɛ sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ ɔkpɔɔkpɔ ɔ na ba jɛ na bo na nyi sɛn e na zɔn bɔ é ma na tɛ afɔ aɛ nɔ tɔn tɔn lɛ kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn lɛ ji kpo ji ǎ é ɔ lee mɛsisi sin kplɔn byɔ gbɔn é, tuto e ji to ɔ ɔ kpo togun bi kpaa gbetɔ lɛ tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɔn e.
3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ enɛ lɛ ɔ na xwedo su kpodo linlin to ee ɔ bu lɛ tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekplèdè, gbeto godokponɔdè na yi huzu nu e dɔ do wema elɔ me e dɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ tɔn bo dɛ walɔdɛ alo ayidɛ tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ tɔn bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokɔnɔnɔ ee xo e dɔ dɔ fi e bo hɛn gba ă.
